

גמרא

הגמרא מביאה ברייתא שבה מבואר שבית הלל למדו את דינם מפסוק: תִּנְיָא בברייתא, אָמְרוּ לְחַן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי, הָרִי הוּא אוֹמֵר בפסוק (ויקרא יב) 'ובמלאת ימי טהרה לכן או לבת, ויתור הלשון 'או לבת' בא לרבות את המפילה אור לשמונים ואחד ללידת נקבה, שחיבת בקרבן נוסף.

הגמרא מביאה ספק השיך למחלוקת זו של בית שמאי ובית הלל. מספרת הגמרא: רבי הושעיא הנה שכיב קמיה דבר קפרא - רבי הושעיא היה רגיל ללמוד תורה לפני בר קפרא, לאחר זמן שבקיה - הניח רבי הושעיא את בר קפרא, ואתא קמיה דרבי תינאי - ובא ללמוד לפני רבי חייא, שהיה גדול מבר קפרא. יומא חד פגע ביה - יום אחד פגש רבי הושעיא את בר קפרא, בעא מיניה - ושאל ממנו ספק זה, וב שראה שלש ראיות, שדינו לספור שבעה ימים ולהביא קרבן, ואף אם ראה ראיות נוספות בתוך אותם שבעה ימים אינו מביא אלא קרבן אחד, שראה שלש ראיות בליל שמיני, שלמחרתו היה יכול להביא קרבן, מה בית הלל אומרים דבר זה, האם נפטר בקרבן אחד, או שעליו להביא קרבן נוסף, כיון שכבר הסתיימו אותם שבעה ימים, וראה עתה שלש ראיות, שהם מחייבות קרבן בפני עצמו. וביאר רבי הושעיא את צדדי הספק: האם טעמייהו - טעמים דברית הלל המחייבים קרבן נוסף במפלת בלילה אור לשמונים ואחד, הוא משום דבתנב 'או לבת', והרי זה ריבוי מיוחד דשוקא ביולדת, אבל וב שראה שלש ראיות בליל שמיני, פוטרם בית הלל, דלא מנייתי קרא - שהרי אין פסוק מיוחד לרבות את דינו, או דלמא לא שניא - או שאין חילוק ביניהם, ואף זב חייב בקרבן נוסף, אם ראה שלש ראיות בליל שמיני.

אמר ליה בר קפרא לרבי הושעיא, ומה 'בבלי' אומר דבר זה, כלומר, מה אמר לך רבי חייא, שעלה מבבל, בפשיטת ספק זה. אישתתיק - שתק רבי הושעיא ולא אמר כלום.

אמר ליה בר קפרא, צריכינן אנו לזברי ענייא, כלומר וזקוקים אנו לתורתו של רבי חייא, שהרי יש לפשוט דבר זה לפי הברייתא שהובאה לעיל, וברייתא זו נשתנה בבית מדרשו של רבי חייא.

המשך רבי הושעיא ושאל את בר קפרא: נהוור על הראשונות - נשוב לדון בברייתא שהובאה לעיל, וכך שנינו בה, 'אמרו להם בית הלל לבית שמאי, הרי הוא אומר 'או לבת' לרבות אור לשמונים ואחד. נימא בתנאי - שמה נאמר שנחלקו תנאים בנידון זה, מה הוא טעמם של בית הלל, שהרי לגבי זב, שכבר היה טמא מחמת זיבתו וספר שבעה ימים נקיים, שראה שלש ראיות נוספות בליל שמיני שלו, ישנם שתי ברייתות, הני קרא - בברייתא אחת שנינו, שהוא מביא קרבן על שלש ראיות אלו, ותנאי איך - ובברייתא אחרת שנינו, שאינו מביא קרבן. ומאי לאו, תנאי היא - לכאורה מחלוקת תנאים היא בין שתי הברייתות, וסברה עתה הגמרא שמדובר באופן שכבר היה טמא מחמת שלש ראיות והתחייב בקרבן, ומחלוקתה היא לגבי חיוב קרבן נוסף מחמת שלש ראיות שבליל שמיני, דהא דתנאי - שהתנא של הברייתא האומרת שמביא קרבן נוסף, קפבר שליגה אין 'מחוסר זמן' - אינו נחשב כאילו עדיין לא הגיע זמנו, אלא הרי זה כאילו הגיע זמן הקרבת הקרבן, וכשרואה עתה ראיות נוספות מתחייב בקרבן נוסף, ואף שאינו יכול להקריב עתה את קרבנותיו על הראיות הראשונות, והוה טעמם של בית הלל אף לגבי המפלת אור ליום שמונים ואחד, שחיבת בקרבן, והא דתנאי - והתנא ששנה שאין מביא קרבן נוסף קפבר שליגה 'מחוסר זמן' הוא, שכיון שאינו יכול עתה להביא קרבנותיו, הרי זה כאילו עדיין לא הגיע זמן חיובו על הראיות הקודמות, וממילא הראיות שרואה עתה במפלת שחיבת קרבן, דינו משום שדרשו כן מהפסוק 'או לבת', והוה דין מיוחד ביולדת.

הגמרא דוחה ביאור זה, ומבארת את הברייתות באופן אחר: אמר רב הונא בר אחא, אמר רבי אלעזר, לעולם אין מחלוקת בין הברייתות, אלא הני תנאי קפבר - תנאים אלו שבשתי הברייתות טוברים שליגה

מחוסר זמן הוא, והרי זה כאילו עדיין לא הגיע זמן חיוב הקרבן, והא דתנאי - והברייתא האומרת שאם ראה שלש ראיות בליל שמיני מביא קרבן, עוסקת בזב בעל שתי ראיות - שהשבעה נקיים שהוא סופר הם מחמת שתי ראיות, שאינן מחייבות קרבן, ולכן כשהוא רואה עתה שלש ראיות בליל שמיני, הוא מתחייב בקרבן. והתנאי - והברייתא ששנינו בה שאין מביא קרבן נוסף, עוסקת בזב בעל שלש ראיות - שראה שלש ראיות ומחמתן ספר שבעה נקיים, והתחייב בקרבן, וכיון שכבר היה חייב בקרבן, והתנא סובר שלילה נחשב מחוסר זמן, נמצא שבליל שמיני עדיין לא הגיע זמן הקרבת הקרבן, ואף שלשת הראיות של ליל שמיני מצטרפות לחיוב הקרבן הקודם, ודי לו בהבאת קרבן אחד על הכל.

תמזה הגמרא: אם מדובר בברייתא בזב בעל שתי ראיות, שכלל לא היה חייב בקרבן, מאי למימרא - מה חידשה הברייתא, והרי פשוט שאם ראה עתה שלש ראיות חדשות, שמתחייב בקרבן. מתרצת הגמרא: הא קא משמע לן - דבר זה חידשה הברייתא בדבריה, שדוקא אם ראה שלש ראיות בליל שמיני, הדן הוא שחייב בקרבן, אבל אם ראה ביממא דשביעי - ביום השביעי, לא - אין הראיות מצטרפות. והטעם לכך, כיון דקפבר התנא בברייתא, שכל ראיה שסותרת את מנין שבעת הימים, אינה מביאה לידי קרבן, וראיה ביום השביעי סותרת היא את מנין הימים שהתחיל הזב למנות מחמת הראיות הראשונות, והדן הוא שאינה מחייבת קרבן, ואפילו אם ראה שלש ראיות בתוך אותם שבעה ימים שהתחיל למנות, אינו חייב בקרבן. אמנם אם ראה את אותם שלש ראיות בליל שמיני, כיון שאין זה זמן הסותר את מנין הנקיים, מתחייב קרבן על ראיות אלו.

מקשה הגמרא: אמר רבא, במאי אוקימתא להא דתנאי - במה העמדת את הברייתא האומרת שאם ראה שלש ראיות בליל שמיני אין מביא קרבן נוסף, בזב בעל שלש ראיות - שכבר ראה שלש ראיות והתחייב בקרבן, ואחרי שספר שבעה נקיים ראה בליל שמיני עוד שלש ראיות, אם כן, ליתנייה - היה ראוי לשנות דין זה במשנה להלן (טו). גבי חמשה המביאין קרבן אחד על עבירות הרבה, שהרי אף הוא מביא קרבן אחד על זיבות הרבה, שאף שראה בליל שמיני שלש ראיות נוספות, אינו מתחייב בקרבן נוסף. מתרצת הגמרא: לא שנתה זאת המשנה שם, כיון דלא פסיקא - אין זה כלל פסוק ומוחלט בכל מקום, דאמר רבי יוחנן, אם ראה ראייה אחת בלילה של יום השמיני ושתיים ביום השמיני, מביא קרבן, לפי שרוב הראיות היו בזמן הראוי להבאת קרבן על ראיותיו הראשונות, ואין ראיות אלו מצטרפות למנין הימים הראשונים, אך אם ראה שתיים בלילה של השמיני, ואחת ביום השמיני, אין מביא, כיון שרוב הראיות היו בזמן שאינו מחייבו בקרבן נוסף.

הגמרא מסייעת לכלל זה שאמר רבי יוחנן: אמר רב יוסף, תדע - ראייה לדבר, דאם ראה אחת בלילה ושתיים ביום, שמביא, ואין אומרים שכיון שהראייה הראשונה היתה בלילה, שהוא מחוסר זמן, אינה חוזרת ומצטרפת לראיות שהיו ביום, דהא - שהרי כל ראיה ראשונה של זב, דינה כשקבת דרע בעלמא, וכדין בעל קרי שטמא רק באותו יום, ולערב הוא טובל ונטהר, ואילו הוי תרתין אחרנייתא - ואם הוא רואה אחר כך שתי ראיות נוספות, מצטרפי להו - מצטרפות הראיות הללו לראייה הראשונה, ומחשיבות גם אותה כראיית זיבה, ואף כאן, הראייה של הלילה מצטרפת לראיות של היום, ונעשה דינה כראייה של יום השמיני. דוחה הגמרא את הראיה: אמר רב ששת בריה דרב אידי, מידי איריא - וכי הדברים דומים זה לזה, ראיה ראשונה של זב, שמצטרפת אחר כך לשתי הראיות הנוספות, תייה בזמן חייבה - ראה אותה הזב בזמן הראוי לחיוב, כלומר בזמן הראוי לדונו כזב, ואילו כשראה אחת בלילה של יום השמיני, כיון דלאו בזמן חייבה תייה - כיון שלא ראה אותה בזמן הראוי לצרפה לראיות האחרות, שהרי לילה מחוסר זמן הוא, וראייה זו היא כראייה בתוך שבעה, אי לאו דאשמעינן רבי יוחנן דמצטרף - לולא שהשמיע לנו רבי יוחנן בפירוש שראייה זו מצטרפת לשתי הראיות שראה למחרת, ביום השמיני, הוה אמרינא - הייתי אומר

54 זיבה שני תורים, אחד לעולה ואחד לחטאת. אמר רבן שמעון בן
 55 גמליאל, המעון הזה – נשבע בה' ששיכן שמו בבית המקדש המכונה
 56 'מעון', לא אליו הלילה עד שיהיה מחירם של הקינים פדינרין של
 57 כסף, בסוף נכנס רבן שמעון בן גמליאל לבית דין ולמד דין זה,
 58 האשה שיש עליה חמש לידות וראות, או חמש זיבות וראות,
 59 מביאה קרבן אחד, ואוכלת פזחים, וזהו כעיקר הדין, והוסיף
 60 ולימד דין חדש, שאינו כדן תורה, ואמר שאין השאר עליה חובה,
 61 וכיון שלא הוצרכו עתה הנשים להרבה קינים, ירדו מחירי הקינים,
 62 ועמדו קינין ביום ההוא ברבעתים – שני קינים בשני רבעים ודהיינו
 63 חצי של דינר כסף.

נמרא

64 הגמרא מביאה ברייתא הדנה באשה שיש עליה חיובי קרבן ודאי
 65 וחיובים מספק: תנו רבנן, אשה שהיו לה חמש לידות ודאי, וחמש
 66 זיבות ספק. או חמש לידות ודאי, וחמש לידות ספק. בשני אופנים
 67 אלו הרי היא מביאה שתי קינין, אחת על הנדאי – על אותן חמש
 68 לידות של ודאי, ואחת על אותן חמש של הספק, אותה של ודאי,
 69 נאכלת לכהנים, והשאר – שאר הלידות הודאיות מוטלות עליה
 70 כחובה להביא את קיניהן, אלא שאינן מעכבות אותה מלאכול
 71 בקדשים. ואילו אותה של ספק אינה נאכלת, ואין השאר ו-קיני
 72 שאר הספיקות עליה חובה.
 73 רבי יוחנן בן נורי חולק ואומר, על אותן חמש של ודאי, תאמר
 74 האשה שהיא מביאה את הקרבן על הלידה או הזיבה האחרונה,
 75 ותפטר משאר הקרבנות. ועל אותן של ספק, אם יש ודאי ביניהן –
 76 אם יש ממין הספיקות, והיינו מהזיבות או מהלידות, אחד שהוא
 77 ודאי, תאמר שהיא מביאה את קרבנה על הנדאי, ותפטר מלהביא
 78 את השאר על הספיקות, כיון שקרבנות אלו אינן קרבים מספק, שהרי
 79 הם ספק חולין בעורה, ואם לאו, תאמר שהיא מביאה את קרבנה על
 80 אחת מהן – אחד הספיקות, ותפטר, ואינה צריכה לומר שמביאה
 81 את הקרבן דווקא על הספק האחרון. רבי עקיבא אומר, בין על
 82 הנדאי, ובין על הספק, תאמר שהיא מביאה את הקרבן על אחת
 83 מהן, ותפטר, ואינה צריכה כלל לומר שמביאה על האחרון.
 84 הגמרא מבארת את טעם המחלוקת בברייתא: אמר ליה רב נחמן בר
 85 יצחק לרב פפא, אימא לך משמיה דרבא – אמר לך דבר זה בשם
 86 רבא. הני תנאי גמאי פליגי – במה נחלקו תנאים אלו שבברייתא,
 87 דרבי יוחנן בן נורי מדמי להון – מדמה את חיוב הקרבנות של
 88 הנשים הללו לחיוב קרבן תפלות, דמאן – (שהרי מין דחייב חמש
 89 תפלות, אינו נפטר עד דמיתו פולחון – עד שמביא את כולו, וכוף
 90 מכפר ליה – ורק כשמביא את הקרבן האחרון מתכפר לו כל חטאו,
 91 הקא נמי לא שגא – ואף כאן אין הדין שונה מדין חטאת, וחיבת
 92 להביא את קרבנה על הלידה או הזיבה האחרונה, ונטהרת לאכול
 93 בקדשים, ולאחר זמן תביא את שאר הקרבנות. ואילו רבי עקיבא
 94 מדמי להון לטבילות – מדמה את חיובי הקרבן של יולדת זבה
 95 לטבילות של טמא, דמאן דמחייב חמש טבילות אינו צריך לטבול
 96 חמש פעמים, אלא בין דמביל חרא זמנא – כשטובל פעם אחת,
 97 אפילו אם אמר שטובל על הטומאה הראשונה, איפטר – נטהר מכל
 98 טומאותיו, והקא נמי לא שגא – ואף כאן לא יהיה הדין חלוק, אלא
 99 די בהבאת קרבן אחד על הכל כדי להתכפר ולהיות מותרת בקדשים.
 100 דוחה הגמרא ביאור זה: אמר ליה רב פפא, אי סלקא דעתך – אם
 101 אתה מעלה בדעתך לומר שרבי יוחנן בן נורי לתפלות מדמי להון
 102 – מדמה את קרבנות היולדת והזבה לחטאות, אמאי – מדוע לגבי
 103 אותם חמשה חיובים של ספק, אמר רבי יוחנן בן נורי שתאמר שהיא
 104 מביאה על אחת מהן, ותפטר, ואינה צריכה לומר שמביאה את
 105 הקרבן על האחרון, אילו מאן דמחייב – וכי אדם שחייב

1 שלא תצטרף.
 2 הגמרא מבררת את עיקר דברי רבי יוחנן. תמחה הגמרא: ומי ו-וכי
 3 כן אמר רבי יוחנן, שלילה נחשב כמחוסר זמן, כיון שאי אפשר
 4 להקריב בו קרבנות, והאמר חוקיה, נזיר טמא שדינו להמתין שבעה
 5 ימים ומביא קרבן ביום השמיני ומתחיל למנות נזירות חדשה, שחור
 6 ונטמא ביום השמיני לספירת ימי טהרתו, מביא קרבן נוסף, כיון
 7 שבאותו זמן כבר היה ראוי להביא קרבן על טומאתו הראשונה, אך
 8 אם נטמא בלילה של יום השמיני, אינו מביא קרבן נוסף, כיון
 9 שהלילה אינו ראוי להבאת קרבן. ורבי יוחנן נחלק עליו ואמר,
 10 אפילו אם נטמא בלילה, גם כן מביא, כיון שכבר הסתיימו שבעת ימי
 11 הטומאה, ואף שאינו יכול להביא קרבן עד הבוקר. ומוכח שרבי יוחנן
 12 סובר שלילה אינו נחשב מחוסר זמן.

13 מתרצת הגמרא: כי קאמר – מה שאמר רבי יוחנן שאם ראה שתיים
 14 בלילה ואחת ביום אינו מביא קרבן, היינו לדברי האומר שלילה
 15 נחשב מחוסר זמן, אבל לשיטת עצמו, שלילה אינו מחוסר זמן, אף
 16 אם ראה את אותם ראיות בלילה, מביא קרבן אחר.
 17 מקשה הגמרא על תירוצו זה: אם אמר כן רבי יוחנן רק לדברי האומר
 18 שלילה נחשב מחוסר זמן, אם כן פשיטא – דבר פשוט הוא, שאם
 19 ראה שתיים בלילה ואחת ביום אינו מביא קרבן, שהרי ליל שמיני
 20 נחשב כשיקר לשבעת הימים שקדמו לו, ומביא קרבן אחד על כל
 21 ראיותיו. מתרצת הגמרא: האופן של ראיה אחת בלילה ושתיים
 22 ביום, שמביא קרבן נוסף, איצטריקא ליה – הוצרך רבי יוחנן
 23 להשמיענו, מהו דתיקא – היית סבור לומר, דבין דלאו בין תיקא
 24 קחוי ליה – כיון שלא ראה את שלשת הראיות בזמן הראוי להבאת
 25 קרבן, אלא רק שתיים מהן, לא תצטרף הראייה הראשונה שראה
 26 בלילה לחיובו קרבן, קא משמע לן רבי יוחנן שהראיות מצטרפות,
 27 וכיון שרובן היו ביום, מתחייב קרבן נוסף.
 28 ???

משנה

29 משנתינו מבארת את דינה של אשה שמוטלים עליה כמה קרבנות
 30 שנחמת לידה או זיבה: האשה שיש עליה ספק חמש לידות –
 31 שהפילה חמש פעמים דבר שיש בו ספק אם הוא מחייב קרבן או לא,
 32 וכן אם היו עליה ספק חמש זיבות – חמש פעמים שראתה דם
 33 שלשה ימים רצופים, ואינה יודעת אם היה זה בימי נדתה ופטורה
 34 מקרבן, או שהיה זה בימי זיבה והתחייבה בקרבן, מביאה על כל
 35 חמשת הספיקות של הלידה או של הזיבה קרבן אחד, והיינו חטאת
 36 העוף הבאה על הספק, ולאחר מכן אוכלת פזחים – רשאית לאכול
 37 בקדשים, שהרי קרבן זה בא לטהרה ולהכשירה לאכול בקדשים,
 38 וכמו שטבילה אחת במקוה מטהרת אף את מי שנטמא פעמים רבות,
 39 כך קרבן זה מכשירה לאכול בקדשים, אף אם לפי האמת התחייבה
 40 בכמה קרבנות. ואין השאר עליה חובה – אינה חייבת להביא את
 41 הקרבנות האחרים, ואף אמרו חכמים שלא תביאם מספק, כיון שיש
 42 כאן ספק מליקת חולין למזבח, שלא התיירוהו במקום ספק, ורק קרבן
 43 אחד התיירו לו להביא, שאם לא כן לא תיטרו לעולם.
 44 אבל אשה שיש עליה חמש זיבות וראות, וכן אם יש עליה חמש
 45 לידות וראות, וחיבת חמשה קרבנות, אמנם לענין התרתה בקדשים
 46 מביאה קרבן אחד ואוכלת פזחים, וכטעם שהתבאר, שהבאת
 47 הקרבן היא כטבילה במקוה, ומכל מקום השאר עליה חובה – חייבת
 48 להביא את כל הקרבנות הנוספים, אף שאינם מעכבים אותה
 49 מלאכול בקדשים.
 50 המשנה מביאה מעשה בענין זה. מספרת המשנה: מעשה היה
 51 שהתייקרו מחירי התורים, ועמדו מחירי הקינין בירושלים פדינר
 52 וזה כלל קן של שני תורים, שצריכה האשה להביא לכל לידה או

כריתות דף ח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה - עוז והדר" (ליום שלישי) קכט

55 והתרפא, חייב להביא כבש לעולה, כבש לאשם וכבשה לחטאת,
56 מלבד מה שעליו להטהר כפי סדר טהרתו האמור בתורה (ויקרא יד
57 טו-א). וכל אלו, זב חבה יולדת ומצורע, אין קרבנם בא על חטא, אלא
58 קודם הבאת החטאת שלהם הם מכונים 'מחוסרי כפרה', ואטורים
59 לאכול קדשים או להכנס למקדש.
60 רבי אלעזר בן יעקב אומר, אף גר שנתגייר מחוסר כפרה הוא,
61 ואסור לאכול בקדשים עד שיוזק עליו תרם של קרבן העולה שהוא
62 מביא לגירותו. וכן נזיר מחוסר כפרה הוא, לענין יינו ותגלחתו
63 וטומאתו, שבמלאות ימי נזרו קודם שיביא את קרבן נזירותו, הוא
64 אסור בשתיית יין, בגילוח שיער ובטומאה למתים.

גמרא

65 שנינו במשנה: 'ארבעה מחוסרי כפרה, הוב והזבה והיולדת
66 והמצורע'. שואלת הגמרא: מאי שנא זב וזבה - מה נשתנו הוב
67 והזבה, דמני להון בתרין - שמנה אותם התנא כשנים, הזכר והנקבה
68 בנפרד, הרי הטעם בזה הוא משום דחלוקה טומאתו, כלומר, שיש
69 הבדלים בין טומאת הוב לטומאת הזבה, ומפרטת הגמרא את
70 החילוקים, דזב לא מטמא באונס, שאם דבר מסוים גרם לו לזוב,
71 כגון שראה מחמת מאכל או הרהור וכדומה, אינו טמא. (וזבה לא
72 מטמאה בראיות בבגדים) דתניא בברייתא, נאמר בפסוק לגבי זב
73 'איש איש כי יהיה זב מבשרו' (ויקרא טו ב), ודרשו חכמים מהלשון
74 'מבשרו' שרק כאשר הוא זב מבשרו מאליו הוא טמא, ולא כאשר
75 הוא זב מהמת אונסו, שדבר אחר גרם לזיבה זו. ועוד מצאנו דין
76 מיוחד לגבי זב, שהוא מטמא בראיות רצופות ביום אחד, בבגדים
77 חלוקים, כלומר, שאף אם ראה שלש פעמים ביום אחד, הרי הוא
78 טמא. דתניא, תלה הכתוב את טומאת הזיבה של הזכר בראיות
79 בלבד, ואפילו היו כולן ביום אחד, שכן לא כתבה בו התורה לשון
80 'ימים', ואת טומאת הזיבה של הנקבה תלה הכתוב ב'ימים', שנאמר
81 (שם טו ב) 'אשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים'. ואילו הזבה אינה דומה
82 לזב בשתי הלכות אלו, שכן היא מטמאה גם באונס, וכן לא מטמאה
83 בראיות רצופות ביום אחד, בבגדים חלוקים.

84 ממשיכה הגמרא את שאלתה: כיון שהטעם שמנה התנא את הוב
85 והזבה כשנים הוא משום שחלוקה טומאתם, אם כן קשה, שהרי
86 מצורע ומצורעת נמי - גם כן חלוקה טומאתו, ומפרטת הגמרא את
87 החילוקים שיש ביניהם, דמצורע טעון פריעה ופרימה - מצודה
88 להיות ראשו פרוע ובגדיו קרועים, דבתיב (שם יג מה) 'בגדיו יהיו
89 פרומים וראשו יהיה פרוע', ועוד הלכה מיוחדת מצאנו בו, שהוא
90 אסור בתשמיש המטה, שנאמר (שם יד ט) 'וישב מחוץ לאהל שבעת
91 ימים', ודרשו חכמים (ע"ז ט) ש'אהלו' הכוונה לאשתו. ואילו
92 המצורעת אינה טעונה פריעה ופרימה, דתניא בברייתא, נאמר
93 בפסוק לגבי טומאת צרעת (שם יג מה) 'איש צרוע הוא', אין לי אלא
94 איש שהוא נטמא בטומאת צרעת מוחלטת, אבל טומאת צרעת
95 באשה מניין, בשהוא - הפסוק אומר (שם יג מה) 'הצרוע אשר בו הנגע
96 בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע', וגו', הרי פאן שנים - בין איש
97 ובין אשה, כיון שמשמעות לשון 'צרוע' היא שכל צרוע בכלל זה, ואף
98 אשה, אם כן מה תלמוד לומר - מדוע נאמר לשון 'איש', שמשמע
99 שרק האיש בכלל זה, אלא על כרחך שנתקו הכתוב למיעוט זה של
100 'איש' ולא אשה, מענין של מעלה, ששם מדובר לגבי עיקר
101 הטומאה, לענין של מטה לגבי מצות פריעה ופרימה, לומר לך, איש
102 מחויב להיות פרוע ופרום, ואין האשה מחויבת להיות פרועת
103 ופרומת. וכן לגבי תשמיש המטה נשתנתה המצורעת מהמצורע,
104 שהמצורעת מותרת בתשמיש המטה, שכן אסור מצורע בתשמיש
105 המטה נאמר בלשון 'וישב מחוץ לאהל שבעת ימים' ולא נאמר
106 'וישבה מחוץ לאהל', בלשון נקבה, הרי שלא נאסרה המצורעת
107 בתשמיש המטה.

108 מסיימת הגמרא את שאלתה: מאחר שגם המצורע והמצורעת
109 חלוקה טומאתם זה מזה, הלכך נמניניהו בתרין - יש למנות גם אותם
110 כשנים, כמו הוב והזבה שחילק אותם התנא לשנים משום שחלוקה

1 המש אשמות תלויו, על חמש פעמים שיש לו ספק אם עבר עבירה
2 או לא, כי מיייתי חד מי מיפטר - וכי בהבאת אחד מהם הוא נפטר
3 מכולם, ותניא בברייתא שלגבי אשם תלוי אין הדין כן, וכך שנינו
4 שם, זה הפלל, כל שחלוקין בחטאות - כל עבירה שאם היה עובר
5 עליה כמה פעמים בשוגג היה חייב להביא חטאת על כל פעם ופעם,
6 אם יש לו ספק אם עבר עבירה זו, חלוקין באשמות - חייב להביא
7 אשם תלוי על כל ספק וספק, ואם כן אף כאן, שיש לאשה זו חמש
8 ספיקות אם התחייבה בקרבן יולדת או זבה, נחייבה בחמש קרבנות,
9 כמו בלידות וזיבות ואייות, ומדוע אמר רבי יוחנן בן נורי שיכולה
10 להביא קרבן על אחד הספיקות, בין ראשו רבי יוחנן ובין אחריו.

11 הגמרא מבארת את מחלוקת רבי יוחנן בן נורי ורבי עקיבא באופן
12 אחר. מסיים רב פפא את דבריו: אלא, דבולי עלמא - לדברי הכל,
13 בין לרבי יוחנן בן נורי ובין לרבי עקיבא לטבילות מדמי להון - יש
14 לדמות את קרבנות היולדת והזבה לטבילה במקוה, שטבילה אחת
15 מטהרת מכל הטומאות, ואמנם לרבי הכל עדיין מוטל עליה חיוב
16 להביא את שאר הקרבנות לאחר זמן, ובחוששין לפשיעה קמיפלגי
17 - ומחלוקתם היא האם חוששים שמא תפסע האשה ולא תביא את
18 שאר קרבנותיה, רבי יוחנן בן נורי סבר, חיישין לפשיעה, שאם לא
19 נצריך אותה לומר בפירוש שהיא מביאה קרבן זה רק על הלידה
20 האחרונה, תהא סבורה שנפטרה בכך מכל הלידות, ולכן הצריכה
21 לומר שמביאה על האחרונה, ותדע שאף שהיא טהורה לאכול
22 בקדשים מכל מקום היא חייבת להביא את שאר הקרבנות. ורבי
23 עקיבא סבר, לא חיישין לפשיעה, כלומר, אין חוששים שמא לא
24 תביא את שאר הקרבנות, ולכן אין מצריכים אותה לומר שמביאה
25 את הקרבן על הלידה האחרונה.

הדרן עלך שלשים ושיש

פרק שני - ארבעה מחוסרי כפרה

27 בפרק הקודם התבאר דינה של 'חטאת קבועה', בה חייב העובר
28 בשגגה על איסור לא תעשה שיש בודונו כרת. הפרק שלפנינו עוסק
29 בקרבנות כפרה נוספים, השונים מקרבן חטאת. מהם שאינם באים
30 כלל על חטא, מהם שבאים על מזיד כשוגג, ומהם שאינם 'קבועים',
31 אלא סוג הקרבן משתנה לפי מצבו של האדם, שהעשיר מביא קרבן
32 בהמה והעני מביא קרבן מן העוף, ולפעמים יכול להביא מנחת סולת.
33 כמו כן יבואר בפרק זה מי הם המביאים קרבן אחד על כמה עבירות.

משנה

34 התנא מונה שני סוגים של חיובי קרבנות הבאים לכפר, השונים
35 מהחיוב הכללי של קרבן חטאת. ובכל אחד משני הסוגים, מונה
36 התנא ארבעה חיובים כאלו: ארבעה הם 'מחוסרי כפרה', עד
37 שיביאו את חטאתם. כלומר, שחייבה אותם התורה להביא חטאת אף
38 שלא חטאו, אלא שקרבן החטאת שלהם בא להתירם באכילת
39 קדשים. וארבעה הם שעברו עבירות מסוימות ומביאין קרבן חטאת
40 אף על הדרון - עבירות שעשו במזיד, בשוגג - כמו על עבירות שעשו
41 בשוגג, שלא חילק בהם הכתוב בין שוגג למזיד, שלא כשאר עבירות
42 שנמנו בתחילת המסכת, שאין חייבים עליהן חטאת אלא בשוגג.
43 מפרטת המשנה: ואלו הן ארבעה מחוסרי כפרה, הוב - מי שזב
44 מבשרו ריח כעין שכבת זרע מחמת חולי. שאם ראה שלוש ראיות
45 רצופות של זוב, הוא הנקרא זב גמור, וחייבה אותו התורה להביא
46 שתי תורים או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה, לאחר
47 שיספור שבעה ימים נקיים ויטבול לטהרתו. והזבה - אשה שרואה
48 דם שלא בעת נדתה, שאם ראתה דם שלשה ימים רצופים קרויה זבה
49 גדולה, וחייבת לספור שבעה ימים נקיים, לטבול, ולהביא שתי תורים
50 או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה. והיולדת, שחייבת להביא
51 כבש לעולה ובן יונה או תור לחטאת, לאחר ארבעים יום ללידת זכר,
52 ושמזנים יום ללידת נקבה. והמצורע - אדם שהיה בגופו נגע צרעת,

שמצאנו בתורה, כגון קן של זב חובה, וכן כל קרבנות עולה ויורד
 שהדל מביא אותם מן העופות, צריך להביא אֶחָד מהעופות להִפְסֵתָהּ,
 וְאֶחָד לעוֹלָה, ואילו כָּאֵן אצל קרבן הגר שְׁתֵּינָה עוֹלוֹת. ואם הִבִּיא
 הגר את חוֹבְתוֹ מִן הַתְּהֻמָּה, ולא מן העוף, שהקריב עולת בהמה
 אחת, יִצָּא ידי חובתו, ואינו צריך להביא קרבן נוסף. ואם הביא שני
 קרבנות לגירותו, אם היו השנים אחד עוֹלָה וְאֶחָד שְׁלָמִים, יִצָּא ידי
 חובתו, כיון שאחד מהם עולה. אבל אם היו השנים אחד מִנְחָה וְאֶחָד
 שְׁלָמִים, ולא הביא עולה כלל, לֹא יִצָּא ידי חובתו. מסיימת הברייתא
 ומבארת מדוע אם הביא את חובתו עולה אחת מן הבהמה, יצא: לֹא
 אֶמְרוּ שהגר מביא קֶן - זוג עופות, אֲלָא כְּדִי לְהַקְלַל עָלָיו, שאינו חייב
 להביא מן הבהמה, שדמייה יקרים, אבל אם רצה להביא בהמה אחת
 לעולה יוצא בה ידי חובתו.
 הגמרא מבררת מדוע אין הגר צריך להביא קרבן שלמים. מקשה
 הגמרא: מֵאֵי שְׁנָא מִנְחָה וְשְׁלָמִים - במה שונים מנחה ושלמים, דָּאם
 הביאים הגר לֹא יִצָּא ידי חובתו, הרי זהו משום דְּבִרְתִּיב (במדבר טו יד),
 'כִּי יָגֹר אֶתְכֶם גֵּר וְגו' וְעָשָׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחוח לַה' כְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן
 יַעֲשֶׂה, שמפסוק זה אנו למדים שהמתגייר צריך לעשות 'אשה ריח
 ניחוח לה', וכיון שכתוב בו 'כאשר תעשו כן יעשה', אנו דורשים
 שקרבנו של הגר צריך להיות כמו קרבנם של כל ישראל כאשר נכנסו
 לברית בהר סיני, ולכן אם הביא מנחה ושלמים אינו יוצא ידי חובתו,
 ואם כן קשה, שכלל מהפסוק גם שבקרבן עולה לבדו אינו יוצא ידי
 חובתו, ונדרוש כן, מָה אֲתֵם כאשר נכנסתם לברית בהר סיני היה
 קרבנכם עוֹלָה וְשְׁלָמִים, שנאמר (שמות כד ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרֵי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַה' פְּרִים, אֵף כֵּן גֵּר
 המתגייר צריך להקריב עוֹלָה וְשְׁלָמִים, ואם כן, כאשר הביא את
 חוֹבְתוֹ עולה אַחַת מִן הַתְּהֻמָּה, לֹא תִסְמְנֵי עֲלֵיהָ בְּגוֹיָהּ - לא יספיק
 לו בזה, אלא יצטרך להביא גם שלמים מלבד העולה, דְּהִקְתִּיב
 'כְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יַעֲשֶׂה', וכשם ששם היה גם שלמים יצטרך כל גר
 להקריב גם שלמים, ולמה שנינו בברייתא שדי בעולה בלבד.
 מתרצת הגמרא: אֶמְרוּ רַב פְּסָא, יֵשׁ לִזְמַר בזה קל וחומר, לְעוֹף
 אִיתְרַבִּי - אם ריבתה התורה ואמרה שדי להביא קן של עולות
 בלבד, ואין צריך להוסיף גם שלמים, והוא ממה שכתוב 'אשה ריח
 ניחוח לה', שזו עולת העוף אשר כולה לה', אם כן לְעוֹלֹת הַתְּהֻמָּה לֹא
 כָּל שֶׁכֶּן שנתרבה, שדי בעולה לבד, ואין צריך גם שלמים.
 מקשה הגמרא: אֵי הָבִי' - אם כן, שאנו מרבים מלשון 'לה' שדי
 בעולת העוף בלבד, שכולה לה; אֲפִילוּ מִנְחָה נְמִי' - נרבה מאותו
 פסוק שיצא ידי חובתו גם בהקרבת קרבן מנחה לבד, שהרי מצאנו
 מנחת נסכים שגם היא כולה לה'. מתרצת הגמרא: מֵיַעַם קָרָא -
 הכתוב מיעט בפירוש קרבן מנחה, שאין הגר יוצא בה ידי חובתו,
 שנאמר 'כְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יַעֲשֶׂה', שרק כן יעשה ולא דבר אחר, ולכן
 רק עולה שעשו אותה ישראל כאשר נכנסו לברית, יכול הגר לצאת
 בה ידי חובתו, אבל מנחה שלא עשו אותה ישראל, אינו יוצא בה ידי
 חובתו.
 מבררת הגמרא: ולגבי עוֹף, הִיכָא אִיתְרַבִּי' - היכן ריבתה התורה
 שדי בעולות העוף בלבד ואין צריך שלמים. מבארת הגמרא: דְּתִנּוּ
 רַבְּנֵי, נאמר בפסוק (במדבר טו יד) 'כִּי יָגֹר אֶתְכֶם גֵּר אוֹ אֶשֶׁר בְּתוֹכְכֶם
 לְדוֹרְתֵיכֶם וְעָשָׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחוח לַה' כְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כֵּן יַעֲשֶׂה', ומפסוק
 זה למדנו שכל המתגייר צריך לעשות אשה ריח ניחוח לה', וכיון
 שכתוב בו 'כאשר תעשו כן יעשה', אנו דורשים שקרבנו של הגר
 צריך להיות כמו קרבנם של כל ישראל כאשר נכנסו לברית, מָה
 אֲתֵם כאשר נכנסתם לברית בהר סיני היה קרבנכם עוֹלָה וְשְׁלָמִים,
 כמו שכתוב בהר סיני וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ
 עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלָמִים לַה' פְּרִים, אֵף הוּא - הגר, צריך להיות
 קרבנו עוֹלָה וְשְׁלָמִים, שְׁנֵאמַר (במדבר טו טז) 'כִּבְשֵׁי בִגְדֵי יְהִי; להקיש
 קרבן הגר לקרבנם של ישראל בהר סיני. ומִנּוּן לְרִבּוֹת גם אֵת הָעוֹף,
 שאם הביא עולת העוף בלבד יצא, תִּלְמוּד לִזְמַר 'אשה ריח ניחוח
 לה', לרבות קרבן נוסף שקוראו הכתוב 'אשה ריח ניחוח לה', וְאִיזָה
 דְּבָר מִצְוָה שְׁבוּלוֹ לַה' אשר אותו ריבה הכתוב, הוּי אִמְרוּ זה עוֹלֹת
 הָעוֹף, שכולה מוקרבת לה', ואפילו מוראתה (ה) הוּפֵק ונוצתה
 אסורים בהנאה, ולא כעולת בהמה שעורה ניתן לכהנים.

טומאתם.
 משיבה הגמרא: יש חילוק בין זב חובה לבין מצורע ומצורעת, שכן זב
 וְזָבָה, עֵינֵיךָ טוֹמְאֵתָן חִלּוּקָה - באופן ההיטמאות עצמו יש חילוק
 בין זב חובה, שהזב מיטמא גם בראיות רצופות ביום אחד, ואינו נטמא
 באונס, ואילו הזבה אינה נטמאת אלא כאשר היא רואה בשלושה
 ימים חלוקים, ונטמאת גם באונס, ולכן חילקם התנא לשנים. אבל
 מְצוֹרַע וּמְצוֹרַעַת אֵין עֵינֵיךָ טוֹמְאֵתָן חִלּוּקָה, שהרי הֵיא הֵיא
 בְּגָרִים הוּא - שיעור הטומאה שזה בשניהם, שהוא בצרעת כגודל
 גריס (חצי פול) - והם חלוקים רק בדיני הנהגתם לאחר שנצטרעו,
 שהמצורע פורע ופורם ואסור בתשמיש, מה שאין כן במצורעת, ולכן
 לא חילק ביניהם התנא, אלא מנאם יחד.
 שנינו במשנה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמְרִי, גֵּר מְחוּסֵר בִּו' כפרה עד
 שיזרוק עליו הכהן את הדם, נזיר (מחוסר כפרה) ליינו ותגלחתו
 וטומאתו. שואלת הגמרא: וְתִנָּא קָמָא, שמנה רק ארבעה מחוסרי
 כפרה, מֵאֵי טַעְמָא לֹא תִנֵּי גֵר - מדוע לא שנה גם את הגר. משיבה
 הגמרא: כִּי קָתְנֵי - כאשר שנה תנא קמא את מחוסרי הכפרה, לא
 שנה אלא מִדְּעַם דְּמִישְׁרֵי לְמִיכָל בְּקָרְשִׁים - דבר (קרבן) הבא
 להתיר לאכול קדשים, אבל גֵּר, כִּי קָא מִיִּיתֵי קָרְבָּן - מה שהוא
 מביא את קרבנו, לְאֲשֶׁרֵי נַפְשִׁיהָ לְמַעַל בְּקָהֶל - להכשיר את
 עצמו לבוא בקהל הוא מביא. כלומר, עיקר הבאת הקרבן אינה
 להתירו בקדשים, אלא להשלים את גירותו שיהא כשר לבוא בקהל,
 ורק ממילא הוא מותר מאותה שעה בקדשים, כיון שאיסורו בקדשים
 הוא רק קודם שהושלמה גירותו כראוי. וכיון שאין עיקר הקרבן בא
 להתירו בקדשים, לא מנאו תנא קמא בין מחוסרי הכפרה.
 הגמרא ממשיכה לבאר את דעת תנא קמא ורבי אליעזר בן יעקב.
 שואלת הגמרא: וְנִזְוִר, שמנאו רבי אליעזר בן יעקב בין מחוסרי
 כפרה, מֵאֵי טַעְמָא לֹא תִנֵּי - מדוע לא מנאו גם תנא קמא, והלא
 קרבנו בא להתירו בשתיית יין, והוא דומה לשאר מחוסרי הכפרה
 שבאים להתיר באכילה, ואינו כקרבן הגר שבא כדי להכשירו לבוא
 בקהל. משיבה הגמרא: סוּף סוּף, נִזְוִר נְמִי כִּי מִיִּיתֵי קָרְבָּן - גם
 הנזיר כאשר הוא מביא את קרבנו, לְאִישְׁתְּרוּיָי לְמִישְׁתֵּי יַיִן דְּהוֹלִין
 הוּא - להתיר את עצמו לשתות יין של חולין הוא מביא, ולא
 לאכילת קדשים, ואילו תנא קמא לא מנה אלא את הקרבנות שבאים
 להתיר באכילת קדשים.
 הגמרא מבררת את דעת רבי אליעזר בן יעקב. שואלת הגמרא: וְרַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּקָתְנֵי נִזְוִר - שמנה גם את הנזיר בין מחוסרי
 הכפרה, כיון שהוא מביא את קרבנו לְמִישְׁרֵי נַפְשִׁיהָ - להתיר את
 עצמו בשתיית יין, ואף שזהו יין של חולין, אם כן נִיתְנֵי נְמִי - היה לו
 לשנות בין מחוסרי הכפרה גם נִזְוִר קָמָא, שנטמא באמצע ימי
 נזירותו, שחייב להביא שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד
 לחטאת, ואחר כך מתחיל למנות שוב את נזירותו בטהרה. שהרי גם
 אותה מתייר הקרבן בשתיית יין, כיון שרק אחר הבאת קרבנות אלו,
 ומנזן הנזירות בטהרה, הוא נותר בשתיית יין. ומדוע לא שנאו רבי
 אליעזר בן יעקב בין מחוסרי הכפרה. משיבה הגמרא: כִּי קָא מִיִּיתֵי
 קָרְבָּן - מה שנוזר טמא מביא את הקרבן, לְמִיחַל עֲלֵיהָ - כדי שתחול
 עליו שוב נִזְוִרוֹת מְתַהַרָה הוּא מביאו, ולא להתירו בשתיית יין, שהרי
 גם לאחר שמביא את קרבנו ומתחיל למנות שוב את ימי נזירותו
 בטהרה, עדיין הוא אסור בשתיית יין, עד סיום נזירותו בטהרה
 והבאת הקרבנות. ולכן לא שנאו רבי אליעזר בן יעקב בין מחוסרי
 הכפרה, כיון שאין מטרת הקרבן להתיר באכילה או בשתייה.
 כיון שהזכור במשנתנו קרבן הגר, מביאה הגמרא ברייתא בדיני קרבן
 זה: תִּנּוּ רַבְּנֵי, אֵף על פי שמל וטבל, עדיין מְעוּבֵיב הוא מְלֵאכֹּל
 בְּקָרְשִׁים, עַד שְׁיָבִיא את קִינוֹ - קן של שתי תורים או שני בני יונה
 לעולה, ואף שצריך להביא זוג של תורים או בני יונה, מכל מקום גם
 כאשר הִבִּיא רק פְּרִידָה אַחַת - גזל אחד מתוך זוג התורים או בני
 היונה, בְּשַׁחְרִית, הרי הוא אוֹכֵל בְּקָרְשִׁים לְעֵרֵב, אף שיביא את
 הגזל השני רק לאחר זמן. כיון שבשביל עצם הגירות הוא חייב רק
 בעולה אחת, ורק היא מעכבת אותו באכילת קדשים. ובהמשך
 הגמרא (ט) יתבאר מפני מה הוא מביא עוף נוסף לעולה.
 ממשיכה הברייתא בהלכות קרבן הגר: כָּל חִיּוּבֵי הַקְּרִיבִין